

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒
The Effect of School Administrator's Academic Leadership
to the Teacher's Learning and Classroom Management
under the Ayutthaya Primary Education Service Area Office 2

อังธนา อิ่มสมบัติ*

Aungтана Imsombat

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย

Education Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.

พรเทพ รุ่งแผน**

Pornthep Ruphan

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย

Education Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.

Email: ๗๖๔๗๗๐๒๙@aru.ac.th , drpornthep@aru.ac.th

Received: September 23, 2023

Revised: November 26, 2023

Accepted: November 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (๒) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู (๓) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๒ จำนวน ๒๙๗ คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

* นางสาวอังธนา อิ่มสมบัติ Miss Aungтана Imsombat นักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Master of Education Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

** ผศ.ดร.พรเทพ รุ่งแผน Asst.Prof.Dr.Pornthep Ruphan ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor.

ผลการวิจัยพบว่า (๑) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก (๒) ครูมีการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (๓) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมและการพัฒนาครู และด้านการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยร่วมกันพิจารณาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู ได้ร้อยละ ๓๘

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประถมศึกษา; การจัดการเรียนรู้; การจัดการชั้นเรียนของครู

Abstract

The purpose of the research was to; (1) examine the school academic leadership of administrators. (2) explore to the teacher's learning and Classroom Management (3) investigate the Effect of School Administrator's Academic Leadership of teacher's learning and Classroom Management under the Ayutthaya Primary Education Service Area Office 2. The sample consisted of 297 teachers. The method used to choose the sample about Stratified sampling. The research instrument was five-rating scale questionnaire. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression.

The research findings were as follows: (1) The academic leadership of school administrators as a whole were at the high average level. (2) The teacher's learning and Classroom Management as a whole were at the high average level. (3) The Effect of School Administrator's Academic Leadership to the Teacher's Learning and Classroom Management at Ayutthaya Primary Education Area 2 that the data found statically significance at .05. There are the defining tasks the support and develop the teachers, and adequate supply of resources that the effectiveness of the research was at the percentage 38.

Keywords: Academic Leadership; School Administrators; Primary Education; Teacher's Learning; The teacher's Classroom Management

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ จึงทำให้การจัดการศึกษามีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของประเทศเดินหน้าต่อไป ควรมีการพัฒนา “ครู” เป็นบุคคลที่มีขีดความสามารถขั้นสูงในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีองค์ความรู้และทักษะในด้านพหุปัญญา มีความเป็นมืออาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งมีแผนการพัฒนาและการใช้อัตรากำลังครูให้มีประสิทธิภาพ^๑

การพัฒนาครูอย่างเป็นระบบได้มีความเกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กล่าวถึง มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการบูรณาการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นให้ข้าราชการครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยลักษณะงานที่ปฏิบัติของครู ต้องมีการบูรณาการให้เชื่อมโยงกัน^๒

การจัดการระบบการศึกษาที่สำคัญขึ้นอยู่กับการนำไปสู่การปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดผลสูงสุดต่อผู้เรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญาและด้านจิตใจ ให้เจริญเติบโตขึ้นมาเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ประเทศและพลเมืองโลกต่อไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องตามแนวความคิดของ Hoy & Hoy อ้างถึงไนไซยา ภาวะบุตร กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ เป็นผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการควรเกิดขึ้นเองทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู ครูเป็นผู้ทำการสอนในชั้นเรียน เป็นผู้รู้ดีเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน และเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้อย่างดีเยี่ยมในตัวผู้บริหารการศึกษา เพียงแต่มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาบรรยากาศของโรงเรียนที่ยังผลให้เกิดการปฏิบัติการสอนที่ดีที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการพูดคุยเกี่ยวกับอาชีพของตนแทนการนิเทศ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาระบบการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา

^๑ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, “แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕)”, (๒๕๖๓), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.bkkedu.in.th/> [๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

^๒ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, “คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่ง และวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://otepc.go.th/images/๐๐YEAR2564/03_PV1/1Mv9-2564.pdf/ [๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำบริหารงานวิชาการ การพัฒนาครูสู่การเลื่อนวิทยฐานะตามเกณฑ์ ว PA และส่งผลสู่การพัฒนาผู้เรียนที่มีทักษะความรู้ ความชำนาญในทุก ๆ ด้านตามความถนัดของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครูที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันผู้เรียนต้องได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตรงตามหลักสูตรและมาตรฐานตัวชี้วัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูต้องมีบทบาทสำคัญ

ประเด็นการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เกิดปัญหากับผู้เรียน เช่น

- ๑) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนของครูที่ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
- ๒) การเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้มีความพร้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน
- ๓) การเลือกเทคนิควิธีการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้น
- ๔) การวัดและประเมินผลของผู้เรียน

ประเด็นการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เกิดปัญหากับผู้เรียน เช่น

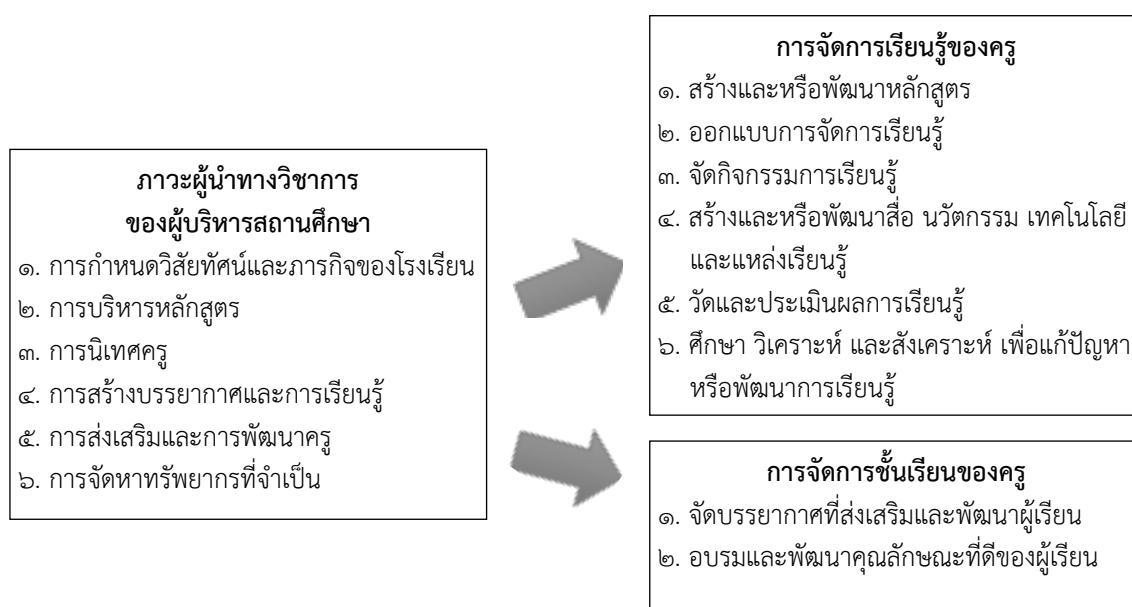
- ๑) การจัดสื่อการเรียนรู้โดยมีการจัดมุมการเรียนรู้ที่ปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนภายในชั้นเรียน
- ๒) ผู้เรียนบางคนมีความชอบแตกต่างกันในการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน ดังนั้น ครูจึงเป็นบุคคลที่ควรสร้างข้อตกลงในการจัดการชั้นเรียน
- ๓) ครูต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้กับผู้เรียน
- ๔) ครูบางคนสอนดี แต่ไม่สามารถจัดการควบคุมชั้นเรียนได้ หรือไม่ใส่ใจในการจัดการชั้นเรียนเป็นต้น

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเสาะแสวงหาแนวทางการบริหารงานภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ว่ามีแนวทางการบริหารวิชาการด้านใด ที่สามารถช่วยแก้ไขสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้นำสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำวิชาการของสถานศึกษา มุ่งไปสู่การพัฒนาบุคลากรครูให้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการบริหารการจัดการชั้นเรียนของครูที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการเลื่อนวิทยฐานะตำแหน่งครู ตามบันทึกข้อตกลงการประเมิน ว PA ในด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒
๒. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒
๓. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ๑.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๑๘๘ คน
- ๑.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งเปิดใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน และโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษาได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๙๗ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิด ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับ มีคำถามจำนวน ๓๒ ข้อ แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับ มีคำถามจำนวน ๓๑ ข้อ แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน

ส่วนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับ มีคำถามจำนวน ๑๗ ข้อ แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒” ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๔๙) ค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศและการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๕๕) และค่าเฉลี่ยอันดับต่ำสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = ๔.๓๗$, S.D. = ๐.๖๐)

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
๑	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจของโรงเรียน ($x_๑$)	๔.๔๑	๐.๕๒	มาก	๔
๒	ด้านการบริหารหลักสูตร ($x_๒$)	๔.๓๗	๐.๖๐	มาก	๖
๓	ด้านการนิเทศครู ($x_๓$)	๔.๔๐	๐.๕๗	มาก	๕
๔	ด้านการสร้างบรรยากาศและการเรียนรู้ ($x_๔$)	๔.๔๕	๐.๕๕	มาก	๑
๕	ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาครู ($x_๕$)	๔.๔๑	๐.๕๔	มาก	๒
๖	ด้านการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น ($x_๖$)	๔.๔๑	๐.๕๓	มาก	๓
รวมเฉลี่ย		๔.๔๑	๐.๔๙	มาก	

๒) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามตัวแปรตามที่ (๑) การจัดการเรียนรู้ (๒) การจัดการชั้นเรียนของครู

๒.๑) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.42) ค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.43) และค่าเฉลี่ยอันดับต่ำสุด คือ ด้านการสร้างและหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
๑	ด้านการสร้างและหรือพัฒนาหลักสูตร (Y ๑.๑)	4.43	0.43	มาก	๓
๒	ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Y ๑.๒)	4.46	0.46	มาก	๒
๓	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Y ๑.๓)	4.49	0.43	มาก	๑
๔	ด้านการสร้างและหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ (Y ๑.๔)	4.40	0.50	มาก	๖
๕	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y ๑.๕)	4.43	0.47	มาก	๓
๖	ด้านการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้ (Y ๑.๖)	4.41	0.50	มาก	๕
รวมเฉลี่ย		4.44	0.42	มาก	

๒.๒) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการจัดการชั้นเรียนของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.41) ค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด คือ ด้านการอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.44) และค่าเฉลี่ยอันดับต่ำสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.44)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
๑	ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ()	4.48	0.44	มาก	๒
๒	ด้านการอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน ()	4.57	0.44	มาก	๑
รวมเฉลี่ย		4.52	0.41	มาก	

๓) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาครูและด้านการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น โดยร่วมกันพิจารณาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู ได้ร้อยละ ๓๘ ปรากฏดังตารางผลการวิเคราะห์

การถอดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X)	การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู (Y)				
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	๒.๓๓	๐.๑๖	-	๑๔.๕๕	๐.๐๐
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาครู (x ₅)	๐.๒๘	๐.๐๕	๐.๓๙	๕.๓๐	๐.๐๐
ด้านการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น (x ₆)	๐.๒๐	๐.๐๕	๐.๒๖	๓.๖๐	๐.๐๐

$R = ๐.๖๒$ $R^2 = ๐.๓๘$ $SE_{est} = ๐.๓๑$ $Adjusted\ R^2 = ๐.๓๘$ $a = ๒.๓๓$ $F = ๙๒.๕๘$

**P<.๐๑, *P<.๐๕

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีภาวะผู้นำทางวิชาการอันดับสูงสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศและการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศและการเรียนรู้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของสมจิตร เจริญกร กล่าวว่ ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ทางด้านการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศและการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ^๑

๒. ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการจัดการเรียนรู้ อันดับสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ครูผู้สอนมีความรู้

^๑ สมจิตร เจริญกร, “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์กร”, *Journal of Roi Kaensarn Academi*, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑-๑๖.

ความเข้าใจในหลักสูตรการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น นอกจากนี้ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพในการเรียนรู้และทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของอัญชลี คล้ายข้า ปิยะนันท์ หิรัณย์โชทร และชลธิป สมานิติโต กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้สอนสามารถพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและต่อยอดจากการที่เด็กได้ฝึกทำกิจกรรมการเรียนรู้ซ้ำ ๆ ย่ำทวนบ่อย ๆ เมื่อเด็กได้รับการทบทวนจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เด็กมีพัฒนาด้านการแสดงออกถึงความชอบ ความถนัด ความสามารถของตนเองได้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง^๔

๓. ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการจัดการชั้นเรียนของครู อันดับสูงสุด คือ ด้านการอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีทักษะการอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมความเป็นไทยที่ดีงาม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสามารถแก้ไขปัญหาผู้เรียนได้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนมีการพัฒนาการจัดการชั้นเรียนที่สามารถควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการชั้นเรียนของผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้เกิดการจัดการชั้นเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้ภายในห้องเรียนอย่างสมวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของธวัช ทุมมนตรีและเย็นฤดี ศรีสร้อย กล่าวว่า การอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน ต้องมีการเริ่มจากการพัฒนาตนเองของครูก่อน เพื่อเป็นการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน เมื่อครูเป็นบุคคลต้นแบบที่ดี จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านตนเอง ในการประพฤติปฏิบัติตนตามแบบอย่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ เช่นเดียวกับครูต้นแบบ^๕

๔. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ อย่างมีนัยสำคัญ

^๔ อัญชลี คล้ายข้า ปิยะนันท์ หิรัณย์โชทร และชลธิป สมานิติโต, “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย”, วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๑๙๕-๒๐๗.

^๕ ธวัช ทุมมนตรีและเย็นฤดี ศรีสร้อย, “กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมวินัยของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน”, วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๒-๑๐.

ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาครูและการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น โดยร่วมกันพิจารณาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู ได้ร้อยละ ๓๘ ซึ่งด้านปัจจัยอิสระที่มีปัจจัยการส่งเสริมมากที่สุด มี ๒ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการส่งเสริมและการพัฒนาครูเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมและการพัฒนาครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งครูผู้สอนเข้าร่วมการอบรมพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพครู และด้านทักษะต่างๆ ที่ครูผู้สอนให้ความสนใจในการพัฒนาตนเอง การส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของครูอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำความรู้จากการพัฒนาตนเองของครู มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา และสอดคล้องต่อความต้องการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสมวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของเกตุสุตา รัชฎา วิศิษฐกุล และจุฑารัตน์ นิรันดร์ กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำครูเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงการทำงานเป็นทีม การเพิ่มศักยภาพในการสอนและการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการกระตุ้นให้ครูในโรงเรียนเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมงานคุณภาพ และมีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ^๖ และ (๒) ด้านการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ มีการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการวางแผนการจัดการหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู เพื่อให้เกิดพัฒนาการการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการเสนอโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการจัดสร้างอาคารสถานที่ โครงการปรับปรุงห้องน้ำ โครงการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ มีความจำเป็นและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอน และก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่มีความปลอดภัยภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของ Hoy & Hoy อ้างถึงในไชยา ภาวะบุตร^๗ กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้นำในการใช้ความรู้ความ

^๖ เกตุสุตา รัชฎาวิศิษฐกุล และจุฑารัตน์ นิรันดร์, “บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาภาวะผู้นำของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๑”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิการ, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๓) : ๑๔-๒๖.

^๗ ไชยา ภาวะบุตร, ภาวะผู้นำทางวิชาการ Academic Leadership, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์, ๒๕๖๕), หน้า ๙๔.

สามารถ ความพยายามอย่างเต็มใจร่วมมือและตามหน้าที่ แต่ในที่สุดแล้วครูจะต้องเป็นผู้กำหนดความสำเร็จ การพัฒนาบรรยากาศของโรงเรียนมีความสำคัญเช่นเดียวกันกับด้านการเรียนการสอน ภาวะผู้นำทางวิชาการก็เกิดขึ้นและมั่นคงขึ้นจากครู ผู้บริหารการศึกษาจะต้องสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจถึงวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางวิชาการ และการพัฒนาอาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ของการพัฒนาการเรียนการสอน วิสัยทัศน์จะแปลความและนำไปสู่การปฏิบัติได้โดยผู้บริหารการศึกษา ต้องให้การสนับสนุนและจัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็น เพื่อให้ครูประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานในห้องเรียน ความจริงแล้วการจัดหาทรัพยากรให้แก่ครูถือเป็นบทบาทพื้นฐานของผู้บริหารการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ควรส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นให้กับสถานศึกษาในสังกัดอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามลำดับของสถานศึกษาที่มีความต้องการในการจัดหาทรัพยากรอย่างเร่งด่วน

๒. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. ครูผู้สอนควรพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการสร้างและหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยตามสภาพกาลในปัจจุบัน

๔. ครูผู้สอนควรพัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียนของครู ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดบรรยากาศที่ดีที่เอื้อต่อการจัดการชั้นเรียนและการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

บรรณานุกรม

เกศสุดา รัชฎาวิชิตกุล และจุฑารัตน์ นิรันดร์. “บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาภาวะผู้นำของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๑”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๓) : ๑๔-๒๖.

ไชยา ภาวะบุตร. ภาวะผู้นำทางวิชาการ Academic Leadership. พิมพ์ครั้งที่ ๓. สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์. ๒๕๖๕.

- ธวัช ทุมมนตรีและเย็นฤดี ศรีสร้อย. “กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมวินัยของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน”. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏวชิการ. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๒-๑๐.
- สมจิตร เจริญกร. “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์กร”. Journal of Roi Kaensarn Academi. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑-๑๖.
- อัญชลี คล้ายขำ ปิยะนันท์ หิรัญย์ชโลธร และชลธิป สมานิติ. “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย”. วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๑๙๕-๒๐๗.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่ง และวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู. (๒๕๖๔). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://otepc.go.th/images/๐๐YEAR2564/03_PV1/1Mv9-2564.pdf/ [๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖].
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕). (๒๕๖๓). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bkkedu.in.th/> [๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖].